

**БІОЛОГІЧНІ ЗАПАСИ PRIMULA VERIS L., ЯК
ЛІКАРСЬКОЇ СИРОВИНИ В УМОВАХ
МЛИНІВСЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ
ОБЛАСТІ**

Іванців О. Я., канд. пед. наук, доцент кафедри ботаніки,
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк

На даний час особливо гостро постає питання наявних ресурсів та пошуку резервів сировинних запасів цінних видів лікарських рослин. Сировину первоцвіту весняного використовують, як у традиційній, так і у народній медицині. Тому при проведенні дослідження нами було враховано регіональне розміщення, біологічні запаси у природних місцях зростання. Адже лише врахування цих критеріїв є необхідною умовою невиснажливого використання наявних ресурсів дикорослих лікарських рослин.

Як показало обстеження досліджуваного регіону, для популяцій *Primula veris* L характерний випадковий та груповий тип розміщення особин. Найбільш чисельною на досліджуваній території є популяція поблизу с. Війниця вона нараховує 1176 особин. Найбільшою щільністю характеризується популяція на території Війницького лісництва там і була закладена одна із пробних площ.

Спостереження виявили, що найменша чисельність та найменша щільність спостерігається для популяцій на території Млинівського лісництва. Хоча щільність запасу в обох лісництвах є невисокою у порівнянні з анемоною дібровою та медункою лікарською.

Біологічний запас визначається як добуток площі і щільності запасу у перерахунку на суху масу. визначення

біологічних запасів є необхідною умовою правильної організації та раціонального здійснення заготівлі дикорослих лікарських рослин, особливо тих, що входять до „Списку №1” лікарських рослин флори України, запаси сировини яких дуже обмежені і заготівля здійснюється за білетами органів лісового і сільського господарства, погодженими з державними органами охорони природи України.

Для кожного із таких видів обчислюється також і експлуатаційний запас, тобто обсяг використання, при якому забезпечується мінімальна здатність до відновлення популяцій після збору сировини. Дані щодо біологічного та експлуатаційного запасів *Primula veris* L., як лікарської рослини на досліджуваній території свідчать, що біологічний запас становить 45кг, а експлуатаційний - 11,3кг. Похибка становить 0,02 .

Отримані результати свідчать про те, що на досліджуваній території Млинівського району Рівненської області запаси *Primula veris* L. досить незначні. Обсяги заготівлі на території нашого району суворо лімітуються, а любительський збір здійснюється за спеціальними дозволами держуправління екології та природних ресурсів та за узгодженням з користувачами угідь.

Природні осередки первоцвіту весняного потребують науково обґрунтованого, раціонального використання з максимальним збереженням у природі.

Для перспективної заготівлі *Primula veris* L., як лікарської рослини, природних запасів є недостатньо. Тому, на території району необхідно створити ділянки, де повноцінно, без шкоди природі можна було б вирощувати первоцвіт весняний для збору лікарської сировини, що має значні фітотерапевтичні властивості. Природні умови району дослідження є досить сприятливими.